

Література

1. Временная инструкция по планированию учета и калькулированию себестоимости продукции на полиграфических предприятиях. Утверждены комитетом совета министров СССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговле. – М. : Изд-во "Книга" 1973 г. – 147 с.
2. Методичні рекомендації щодо формування себевартості продукції (робіт, послуг) в промисловості: наказ МПП України від 09.07.07 р., № 373. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://document.ua/metodichni-rekomendaciyi-shodo-formuvannja-sebevastosti-prod-srtdoc-srh2000825917.html>.
3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 "Запаси". [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.minfin.gov.ua/control/publish/article/main?art_id=92410&cat_id=92408.
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності": наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р., № 73 // Бухгалтерія. – 2013. – № 12. – С. 11-32.
5. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р., № 291. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>.
6. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р., № 996 – XIV. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
7. Податковий кодекс України: від 02.12.2010 р., № 2755-VI // Бухгалтерія. – 2013. – № 1-2.
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси" від 14.12.1999 р., № 318. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати" від 14.12.1999 р., № 318. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.

Должанский А.Н., Юрочко А.С. Нормативно-правовое обеспечение учета производственных запасов на полиграфических предприятиях в условиях рыночных отношений

Проведен анализ нормативно-правовых документов, которые регулируют бухгалтерский учет производственных запасов на полиграфических предприятиях. Разработана и предложена пятиуровневая модель нормативно-правового регулирования бухгалтерского учета производственных запасов и обоснована необходимость разрешения вопроса по согласованию законодательной базы на всех уровнях.

Ключевые слова: производственные запасы, уровни нормативного регулирования, технологические особенности полиграфических предприятий, нормативно-правовая база, экономические элементы и статьи калькуляции, развернутая классификация запасов.

Dolzhangskyi A.M. Yurochka O.S. Regulatory accounting inventory software for printing companies in terms of market relations

Analysis of regulations governing the accounting of inventory for printing companies. Developed and offered 5-stage model of legal regulation of accounting of inventory and the necessity of solving the problems of harmonization of the legal framework at all levels.

Keywords: inventory, the level of regulatory, technological features printing companies, regulatory framework, economic elements and items costing, general classification of stocks.

УДК 336.7

Доц. М.А. Кальницька, канд. екон. наук – Львівська КА

ДО ПИТАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕВОЛЮЦІЇ ПОНЯТТЯ "ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ"

Досліджено питання виникнення категорії "фінансові ресурси", а також наведено її трактування в різний період і різними науковцями. Зазначено, що проблема фінансових ресурсів цікавила людство давно, хоча поняття "фінансових ресурсів" і "фінансів" для більшості дослідників до середини ХХ століття є тотожними. З метою розуміння цього поняття і його співвідношення з "фінансами" і "фінансовою системою" досліджено істо-

рію його виникнення. Зроблено висновок про те, що поняття "фінансові ресурси" є і буде предметом дослідження в будь-які часи.

Ключові слова: фінансові ресурси, фінанси, еволюція, податки.

Постановка проблеми. Аналіз економічної літератури за темою статті підтвердив, що існує низка дифініцій щодо категорії "фінансові ресурси". Крім того, в публікаціях останніх років часто відбувається ототожнення категорій "фінансові ресурси" та "фінанси". Також, станом на сьогодні недостатньо наукових праць з історії дослідження цієї категорії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні й економіко-організаційні аспекти дослідження фінансових ресурсів розглянуто в працях таких вітчизняних і зарубіжних вчених, як Д. Богиня, Е. Воронкова, В. Гриньова, М. Долішний, М. Дороніна, Дж. Кейнс, О. Кундицький, С. Мочерний, Дж. Міллє, А. Стельмашук, Р. Планта, С. Чистов, Л. Швайка та ін.

Мета дослідження. Метою цієї роботи є дослідження процесу становлення і трансформації поняття "фінансові ресурси"

Виклад основних результатів дослідження. Поступове подолання української економікою кризи і потреби виходу на траєкторію сталого економічного зростання зумовлюють необхідність певної мобілізації й ефективного використання різного роду ресурсів. Вирішення цього завдання залежить насамперед від оптимальної організації та дієздатності фінансової системи, структуризації якої визначається сутнісним і змістовним наповненням категорії "фінансові ресурси".

Проблема фінансових ресурсів цікавила людство давно, хоча поняття "фінансових ресурсів" і "фінансів" для більшості дослідників до середини ХХ ст., а для окремих і до сьогодні є тотожними.

Фінансові ресурси появляються із розвитком товарно-грошових відносин, що сягають прадавніх віків. Першим європейським дослідником фінансових ресурсів, на нашу думку, є мислитель із Придніпров'я Анахарсій (VI ст. до н.е.). Анахарсій висловлювався з приводу різних суспільно-політичних явищ свого часу, зокрема з приводу грошей. Так, наприклад, К. Маркс солідаризувався з думкою Анахарсія, який, коли його запитали, навіщо еллінам потрібні гроші, відповів: "Для рахунку". Коментуючи це визначення грошей, К. Маркс відзначив, що "у грошових назвах товари показують, чого вони варті, й гроші слугують рахунковими грошіми кожного разу, коли треба фіксувати яку-небудь річ як вартість, тобто в грошовій формі".

На підставі цього можна твердити, що Анахарсій своїм розумінням сутності грошей проклав шлях до розуміння тогочасних фінансових ресурсів. Подальше розуміння суті фінансових ресурсів пов'язують із ім'ям грецького письменника Ксенофонта (434-355 рр. до н.е.), якому приписують твір "Доходи Афін", де йдеться про засоби збільшення багатства та доходів цього міста або іншими словами про джерела фінансових ресурсів [6, с. 298].

Першим ученим, який почав розглядати джерела фінансових ресурсів (хрематистику) на різних рівнях (сім'я, селище, держава) з позиції двоїстості, був Арістотель (384-323 рр. до н.е.). Так, у "Політиці", у розділі про власність зазначено, що "...мистецтво наживати багатство не тотожне із наукою про домогосподарство: в одному випадку йдеться про здобуття коштів, у другому – про їх використання" [2, с. 23]. На думку мислителя, хрематистика є поротиприродною і безчес-

ною, представляє собою "... мистецтво наживати статок, з чим пов'язане уявлення, ніби багатство і нажива не мають ніяких меж".

Певні зауваження щодо податків трапляються у працях римських істориків Тацита (55(6)-120 pp.) та Светонія (69-140 pp.) [5].

Доба раннього феодалізму також не принесла цілісних економічних учень, хоч VIII-IX ст. датуються перші спроби управління економічним життям феодальної держави, про яке йдеться у виданих франкськими конунгами у VIII-IX ст. указах і розпорядженнях – "Капітуляріях", серед яких можна виокремити такі суто фінансові, як: "Про позичковий відсоток та лихварство", "Про внутрішні митні збори". Докладний опис селянських наділів, а також відбутків знаходять у численних "Поліптих" тієї доби.

За розвитком фінансів і відповідно поняття "фінансові ресурси" у Візантії можна спостерігати, читаючи численні законодавчі документи, а також спеціальні трактати Ніколи Кавасілі "Про лихварство" та "Проти лихварства". За феодальних часів усі проблеми людського буття розглядають науковці-схоласти з позицій моралі, моральної справедливості, а не з точки зору реальності фактів. Головні фінансові теми схоластів – "справедлива ціна" та "проценти".

У "Сумі теології" Фоми Аквінського (1225(6)-1274 pp.) "справедливу ціну" розглядають як окремий випадок прояву справедливості взагалі. Виходячи з того, що справедливість визначається як "постійне тверде бажання давати кожному те, на що він має право" Фома Аквінський засуджує спроби продажу речей дорожче від їх вартості інакше кажучи, засуджує фінансові ресурси [1, с. 298]. Послідовники Фоми Аквінського підтримували його погляди про те, що це "щось принизливе" у комерції, хоч комерційний дохід може бути виправданий, наприклад, необхідністю забезпечити собі засоби до існування або бажання здобути засоби на благодійні цілі.

Відомий математик, філософ Нікола Казанський (1404-1464 pp.) розробив всеохоплюючий проект джерел фінансових ресурсів держави у Німеччині, заснований на загальному прибутковому податку (який набув чинності в імперії тільки у 1920 р.). Створення наприкінці XVI ст. могутніх монархій стало приводом до серйозного вивчення державних доходів. Серед тих, хто мав сильний вплив на розвиток розуміння фінансових ресурсів і фінансової науки у ті часи, завжди називають Бодена та Сюллі.

Французький філософ, публіцист Жан Боден (1530-1596 pp.) першим систематизує всі можливі доходи держави та визначає напрямки їх використання у своїй роботі "Шість книг про республіку". Відомий французький державний діяч Максимільян де Бетюн герцог Сюллі (1560-1641 pp.) був призначений у 1597 р. Генріхом IV головним спеціалістом із фінансових питань. Відомості про значні фінансові реформи у Франції знаходимо у його "Мемуарах...".

У пізніх схоластів Л. Лессія (1554-1623 pp.), Л. Моліна (1535-1600 pp.) та де Люго (1583-1660 pp.) знаходимо розробку питань бюджетної політики, "справедливого" оподаткування, теорії підприємницького прибутку та процента. Зростання державних витрат, збільшення з цих причин податкового тягаря, численні зловживання під час формування державних доходів привели до появи у XVII-XVIII ст. різноманітної літератури, присвяченої тогочасним фінансовим ресурсам держави. Питання державних доходів розробляли: у Франції – Буагільбер (1646-1714 pp.), С. Вобан (1633-1707 pp.); Ш. Монтеск'є (1689-1755 pp.); в Англії –

В. Петті (1623-1687 pp.), Дж. Локк (1632-1704 pp.), Д. Юм (1711-1776 pp.), у Німеччині – Й. Зонненфельс (1732-1817 pp.), І. Юсті (1717-1771 pp.).

Становлення фінансових ресурсів як самостійної економічної категорії охоплює, на наш погляд, другу половину XVIII і першу половину XIX ст. Саме тоді відбулося відокремлення фінансової науки від сфери політичної економії, відбиття цього факту в класифікації (систематизації) економічних наук, формування методології і категоріального апарату науки, зміна її ролі стосовно практики і т. ін. Видатним шотландським політекономом, який зробив вагомий внесок у розкриття понять фінансів і відповідно фінансових ресурсів, вважається А. Сміт (1723-1790 pp.). У першій його книзі "Дослідження про природу та причини багатства народів" проаналізовано вартість і додаткову вартість. Останню А. Сміт розглядає у конкретних формах прибутку та земельної ренти. П'ята книга дослідження присвячується доходам і витратам держави[9].

Так, академік І.І. Янжул (1846-1914) наголошував, що погляди А. Сміта на джерела багатства, а отже, і на фінансові питання, істотно відрізняються від поглядів його попередників – меркантилістів та фізіократів – і "значно вище від них". Зокрема, була подолана однобічність (а отже, і хибність) попередніх економічних вчень щодо джерел національного багатства. На думку А. Сміта, існує три джерела народного багатства – земля, праця і капітал. У відповідність з ними поставлені джерела фінансового господарства. "Таким чином, головна заслуга Сміта для нашої фінансової науки, – зробив висновок І.І. Янжул, – полягає в тому, що він розвинув економічну основу фінансової справи і проклав шлях до органічного оброблення цієї галузі знання"[11, с. 53]. І. Янжул визнавав, що в англійського класика фінансової науки ще не виділена із загальної системи політичної економії, відсутні самі терміни "фінанси" та "фінансове господарство". Але, влучно зазначав учений, із різних розділів праці А. Сміта "Багатство народів" не важко скласти загальну картину його фінансового вчення: всі джерела державних доходів сходяться в одне ціле, яке підпорядковується більш обширному цілому – народному господарству*.

Надзвичайно благотворний вплив вчення А. Сміта справило на подальший розвиток розуміння фінансових ресурсів. Виняткове значення практики, яка цілком панувала доти у фінансовому господарстві, було порушене. А. Сміт навчив бачити в ній лише шлях, засіб для розробки та перевірки загальних принципів: наукові засади стали законодавцями практики. Професор І.Х. Озеров фактично цю ж оцінку висловив таким чином. Своєю працею "Багатство народів" Адам Сміт відкрив нову епоху у фінансовій науці. До виникнення класичної політекономії оточуюче середовище сильно впливало на зміст фінансової науки. Наприклад, домені, що довго відігравали значну роль у бюджетах, віднімали левову частку уваги і у фінансової науки, яка часто лише описувала існуюче і давала рецепти для тих чи інших випадків. "Класична школа політичної економії – А. Сміт і особливо Д. Рікардо – теоретизувала фінансову науку, – підкреслював І.Х. Озеров. – Вона вважала своєю місією відновити природний порядок шляхом знищення пут та перепон, які затримували економічне життя; звідси вчення про справедливі системи оподаткування" [8, с. 872].

Розгляд питань привласнення державою додаткової вартості у межах Політичної економії з виокремленням їх в особливий курс – заслуга німецьких учених (К. Рау, Ю. Соден, Й. Лотц та ін.). Так, першою великою працею, що охоплювала

всю галузь державних доходів, була книжка К.Г. Рау (1792-1870 pp.) "Основные начала финансовой науки", що вийшла як третя частина його підручника з політекономії. Подальшим кроком у розвитку фінансової науки а й відповідно поняття фінансових ресурсів були роботи (К. Баумштарк, К. Мальхус, І. Шьон, Ш. Ней-форн, К. Умпфенбах, Л. Якоб та ін.). В їх працях фінансові ресурси являли собою доходи держави.

Щодо Російської імперії, то до XIX ст. тут не було відомих науковців, що досліджували проблему фінансових ресурсів. Це пов'язано з тим, що фінансова література не набула такого поширення як у інших державах, з причин надмірної централізації управління самодержавно-бюрократичним ладом, секретністю при прийнятті та виконанні фінансових рішень, неосвіченістю переважної більшості населення. Розроблення фінансових питань іноді становило загрозу для життя. Відомо, що Іван Тихонович Посошков (1670-1726 pp.), селянин-самоук, який був купцем, посадив певні офіційні посади, за свою "Книгу про убогість та багатство..." опинився за ґратами, де через два місяці помер.

Найвагоміший внесок у розуміння фінансових ресурсів наука в Російській імперії (отже й Україні) зробила в кінці XIX – на початку XX ст. і пов'язана з працями В.О. Лебедева, І.І. Янжула, І.Х. Озерова, М.Х. Бунге, М.П. Яснопольського. Видатним фінансистом теоретиком і практиком був Микола Християнович Бунге (1823-1895 pp.).

Як учений фінансист Микола Християнович багато зробив для сучасного розуміння фінансових ресурсів і джерел їх утворення. У своїх наукових працях і публікаціях Бунге подав конкретні пропозиції щодо стабілізації фінансів у Російській імперії. Одним із основних недоліків російських фінансів він вважав плутанину в бюджетно-кошторисній справі; звичайною нормою фінансової політики були надкошторисні асигнування; відсутність гласності й ефективного контролю призводили до казнокрадства і свавілля витрачання державних коштів. Вчений наголошував на необхідності централізації фінансового управління, яке обіймає все державне господарство, можливе складання фінансового плану, який би відображав усі наявні фінансові ресурси країни і дав змогу збалансувати доходи і витрати, а отже, й уникнути дефіциту. М.Х. Бунге надавав незаперечну перевагу створенню акціонерних банків. В одній із своїх статей "Значення промислових товариств та умови їх розповсюдження" він зазначав, що акції "створюють найрозвиненішу форму власності", а самі акціонерні товариства є "щасливим поєднанням діяльності особистої з діяльністю громадською". Микола Християнович вважав, що тільки акціонерні банки можуть знайти прибуткове застосування коштам, унаслідок чого можна було б очікувати поживлення комерційної діяльності й економічного зростання в Росії. За 1857-1859 pp. було створено 84 акціонерних банки, а сума їх капіталів у чотири рази перевищила капітали старих компаній [4, с. 346].

Важливого значення М.Х. Бунге надавав удосконаленню ощадної справи. Розширення кількості ощадних кас стало складовою частиною заходів із перебудування кредитної системи. Бунге вважав, що ощадні каси мають не лише приймати вклади від населення, а й давати позики, що також сприяло б подальшому розвитку кредитних відносин.

Ще одним відомим фахівцем із фінансових ресурсів держави є Володимир Олександрович Лебедев (1833 р., Нижній Новгород – 1909 р. Петербург). Після закінчення у 1866 р. твору "Про поземельний податок у Пруссії" отримав запрошення

до Петербурзького університету на кафедру фінансового права. Головними працями В.О. Лебедева, що становлять "золотий фонд" російської фінансової науки, є "Фінансове право" (2 томи) і докторська дисертація "Місцеві податки. Спроба дослідження теорії і практики місцевого обкладання".

Професор В.О. Лебедев, розглядаючи основи фінансового господарства в головних країнах Європи, наголошував, що Росія має значні особливості, які відрізняють її від західноєвропейських держав. Хоча вона багато чого запозичує від останніх, але до певної міри перероблює його для узгодження зі своїм національним характером. Фінансові реформи, починаючи з Петра I, сприяли наближенню фінансового устрою Російської імперії до західноєвропейського, але все ж таки він зберігає свої особливості. На думку В.О. Лебедева, вже сам простір Росії і чисельність її народонаселення роблять неможливим застосування сповна західноєвропейських порядків. Головна ж особливість полягає в загальному характері державного ладу Росії: поряд із сильною централізацією всіх елементів державної влади існувало широко поставлене самоврядування сільських общин і земських установ. Відповідно і фінансове господарство представляли три самостійні категорії: господарство державне (урядове), земське, общинне. Центральне, державне фінансове господарство ґрунтувалось у цілому на тих же началах, що і в Західній Європі. Фінансове господарство самоврядування будувалось на історичній та національній основі і діяло незалежно від центрального фінансового відомства. Нарешті, наголошував В.О. Лебедев, гласність стала такою ж рисою вітчизняного фінансового господарства, як і західноєвропейського [7, с. 242].

Микола Петрович Яснопольський (1846-1920 pp.) – засновник фінансової економіки, велику увагу приділяв джерелам фінансових ресурсів держави. Основною працею якого є його велике дослідження "Про географічний розподіл державних доходів і витрат в Росії", в якій вчений прагнув з'ясувати різноманітне значення, яке мала одна і та сама російська фінансова система для різних місцевостей нашої вітчизни. Посилаючись на теорію фінансів і фінансову статистику, М. Яснопольський зауважував, що, наприклад, однакові непрямі податки та акцизні збори на спиртні напої та хлібні вина ведуть до різних економічних результатів в окремих губерніях, оскільки їх споживання не однакоє [4, с. 265].

Вчений не планував розглядати усі її аспекти, а скористатися методом певних обмежень. "Дане наше дослідження, – писав М. Яснопольський, – ми присвячуємо кількісній стороні, а саме: ми маємо поступово з'ясувати, скільки кожна з місцевостей нашої вітчизни дає доходу російському державному бюджету, скільки викликає державних витрат і яке кількісне відношення останніх до перших".

Іван Іванович Янжул (1846-1914 pp.) – відомий економіст. У Лондоні написав магістерську дисертацію "Дослідження про непрямі податки". Після її захисту у 1874 р. його обирають доцентом кафедри фінансового права в Московському університеті. У 1876 р. отримав ступінь доктора за твір "Англійська вільна торгівля, і восени 1876 році його обирають ординарним професором. У своєму курсі "Основні начала финансовой науки" поряд з іншими проблемами розглядає джерела фінансових ресурсів держави і підприємств [11, с. 53]. Для подальшого розгляду розуміння фінансових ресурсів застосовуємо науковців-марксистів, бо саме на їхньому вченні формувалася теорія фінансів за радянських часів.

У 1919 р. у Петрограді вийшла книжка Якова Таріулова "Фінансова наука (короткий курс)", у якій він зауважував, що "звичайний склад фінансової науки ставлять у залежність від характеру тих доходів, які отримує та чи інша держава". У зв'язку з тим, що не за всіх "суспільних устроїв існує такий суспільно-правовий союз, як держава (таких, як первісний чи комуністичний), то і не за всіх устроїв існує особлива дисципліна фінанси, яка вивчає шляхи здобуття засобів для такого союзу. Автор вважав, що тільки там існує предмет фінансової науки, де є привласнення додаткової вартості, й том)" "... у комуністичному суспільстві не може бути, не існує об'єкта дослідження для фінансової науки". Якщо державі відмовляти у праві привласнення додаткової вартості, то, зрештою, такого права позбавлялися й усі інші особи – місцеві органи кади, міста, підприємства, банки, громадяни. Така позиція дивовижним чином нагадує засудження додаткової вартості євангелістами, Арістотелем, схоластами. І як пізні схоласти починають виправдовувати її існування під впливом реальної дійсності, так і після повної відмови від фінансів науковці починають виправдовувати привласнення додаткової вартості державою. Спочатку виправданням слугувало те, що стороною, яка має збитки, є буржуазія, котру необхідно було "знищити як клас". Офіційно узаконюються на той час численні конфіскації та контрибуції, стягуються надмірні податки [3, с. 133].

Саме на початку 20-х років серед науковців-марксистів утверджується думка, що привласнювати додаткову вартість, створену працею громадян, може тільки держава, аби потім найефективнішим чином розподілити її. Ні про ні які прибутки або привласнення додаткової вартості підприємствами не могло бути й мови, бо вони розцінювалися як результат експлуатації робітників. Звичайно, що робітники і громадяни взагалі не могли отримувати прибутків. За тих часів вважалося, що при соціалізмі та комунізмі кожен повинен стримувати гроші, еквівалентні вкладеній праці.

За таких умов знову з поля зору науковців зникають підприємства і громадяни, розглядаються лише держава та місцеві органи влади. За цих обставин поняття "фінансові ресурси" розглядалися лише на рівні держави і включало як державні доходи.

Висновки. Отже, існування категорії "фінансові ресурси" до початку ХХ ст. нерозривно пов'язане з існуванням самої держави. Надалі, дослідження цього питання показало, що більшість визначень фінансових ресурсів виконана із загальнодержавних позицій і потрактує як "фінансові ресурси країни" або "фінансові ресурси взагалі" [10, с. 32].

Література

1. Антология мировой философии. – В 4 т. – М. : Изд-во "Мысль", 1969. – Т. 1. – Ч. 2. – 604 с.
2. Аристотель. Політика : пер. з давньогрец. / Аристотель. – К. : Вид-во "Основи", 2000. – С. 23.
3. Бондаренко В.Л. Визначення сутності фінансів з точки зору філології та історії фінансової думки / В.Л. Бондаренко // Фінанси України : журнал. – 1999. – № 11. – С. 126-136.
4. Злупко С.М. Економічна думка України: від давнини до сучасності / С.М. Злупко. – Львів. – 2000. – 628 с.
5. Історія економічних вчень / за ред. В.Д. Базилевича. – К. : Вид-во "Знання", 2004. – 1300 с.
6. Ксенофонт Афинский. Сократические сочинения : пер. с старогрец. / Ксенофонт Афинский. – М. : Изд-во "Академия", 1935. – 298 с.
7. Лебедев В.А. Финансовое право / В.А. Лебедев. – Изд. 2-ое, [перераб. и доп.]. – СПб. – 1889. – Т. 1. – 242 с.

8. Озеров И.Х. Финансы: Энциклопедический словарь / И.Х. Озеров. – СПб. – 1902. – Т. 70. – 872 с.
9. Сміт А. Добробут націй. Дослідження про природу та причини добробуту націй : пер. з англ. / А. Сміт. – К. : Вид-во "Port-Royal", 2001. – 543 с.
10. Сухова Л.Ф. Финансовый менеджмент / Л.Ф. Сухова. – Сумы. – 1994. – 82 с.
11. Янжул И.И. Экономическая мысль в ретроспективе. Учение о государственных доходах / И.И. Янжул. – Изд. 4-ое, [перераб. и доп.]. – СПб. – 1904. – 303 с.

Кальницкая М.А. К вопросу исследования эволюции понятия "финансовые ресурсы"

Исследован вопрос возникновения категории "финансовые ресурсы", а также приведена ее трактовка в разный период и различными учеными. Отмечено, что проблема финансовых ресурсов интересовала человечество давно, хотя понятие "финансовых ресурсов" и "финансов" для большинства исследователей к середине ХХ века являются тождественными. С целью понимания этого понятия и его соотношения с "финансами" и "финансовой системой" исследована история его возникновения. Сделан вывод о том, что понятие "финансовые ресурсы" есть и будет предметом исследования в любые времена.

Ключевые слова: финансовые ресурсы, финансы, эволюция, налоги.

Kalnytska M.A. Study the question of the evolution of the concept of "financial resources"

In this article the author examines the emergence of the category of "financial resources" and shows her treatment at different times and by different researchers. The author notes that the issue of financial resources has long been interested in humanity, although the concept of "financial resources" and "finance" for most researchers to mid XX century are identical. For the purpose of understanding this concept and its relationship with the "Finance" and "financial system" the author explores the history of its origin. The author concludes, however, that "financial resources" is and will be the subject of study at any time.

Keywords: financial resources, finance, evolution and taxes.

УДК 336

Доц. В.В. Македон, канд. екон. наук –
Дніпропетровський університет ім. А. Нобеля

ВДОСКОНАЛЕННЯ БОРГОВОГО ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Розглянуто боргове фінансування як важливий інструмент макроекономічного регулювання економіки. Проаналізовано взаємозв'язок бюджетного дефіциту, державних запозичень та державного боргу. Визначено напрями підвищення ефективності боргового фінансування соціально-економічного розвитку економічної системи.

Ключові слова: боргове фінансування, соціально-економічний розвиток, держава, бюджетний дефіцит, запозичення, борг, ринок.

Вступ. Інструментом вирішення фінансових проблем, забезпечення соціально-економічного розвитку економічних систем, поживлення економічної кон'юнктури в таких системах виступає боргове фінансування, як невід'ємна складова сучасного фінансового механізму. Актуальність теми дослідження обумовлена відносною недостатністю фінансових ресурсів для задоволення державою потреб суспільства та забезпечення соціально-економічного розвитку економічних систем, що своєю чергою свідчить про необхідність пошуку інноваційних форм залучення ресурсів та створення дієвої системи відповідних інструментів.

Аналіз останніх наукових досліджень. Теоретичні та практичні засади боргового фінансування розглянуто у працях багатьох вчених, серед яких варто виділити: В.В. Башко, Т.П. Вахненко, О.М. Дубихвіста, В.В. Ланового, А.М. Мних,